

8. Wartofsky, M.W. (1979): "Philosophy of technology", in: Asquith, P.D. & Kyburg, H.E. (eds): Current Research in Philosophy of Science, East Lansing (MI): Philosophy of Science Association, pp. 171-184.

Жукова Г. В.
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри методик та технологій дошкільної освіти
Національний педагогічний
університет ім. М. П. Драгоманова

ПОЗААКАДЕМІЧНА ОСВІТА ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Людство у третьому тисячолітті починає розуміти, що завдяки особливостям сучасної освіти виникає ситуація різноманітності в судженнях про результативність і якість навчання. Освіта характеризується появою критеріїв розмежування академічної і неакадемічної внаслідок чого сформувався легітимне бачення сучасної епохи в філософії, педагогіці та інших науках. Визначення ролі і місця освіти в сучасному суспільстві потребує філософського аналізу та порівняння функцій академічної і позаакадемічної освіти. Диференціація цих понять відкриває нову сторінку в значенні і розкритті потреби особистості у тому чи іншому виді освіти.

Закон України «Про освіту» у першій статті, встановлюючи право суб'єкта освітньої діяльності на автономію та при уточненні поняття академічна діяльність, наводить приклад освітня діяльність. Стаття восьма даного Закону визначає формальну освіту як таку, що здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій). Тобто, вона є академічною, оскільки здобувається у академічних закладах за академічними програмами. На противагу неформальна освіта є такою, що здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій [3]. Відповідно, вона є паралельною формальній, бо також навчає за освітніми програмами, присуджує кваліфікації, але вона відокремлена від академічних закладів. Інформальна освіта – це самоосвіта, яка накопичує знання не в навчальних закладах формальної і неформальної освіти, але зазначає здобуття компетенцій. Інакше кажучи, формальний світ – це офіційні державні навчальні заклади, а неформальний знаходиться в проекції інноваційної сфери і є позаакадемічною освітою.

Закон України «Про загальну середню освіту» головними віхами законодавства України про загальну середню освіту у другій статті обумовлює право громадян України на доступну і безкоштовну середню освіту при забезпеченні необхідних умов і нормативної бази. Встановлена відповідальність за порушення особами законодавства в освітньому процесі. Основними спрямуваннями загальної середньої освіти є формування свідомої громадської особистості в Україні, розвиток її задатків, талантів і наукового світосприймання. Від громадян України, при забезпеченні Державного стандарту Загальної середньої освіти, вимагається підготуватися до подальшої трудової діяльності та освіти, поважати державні символи, права і свободи, законодавство і почуття власної гідності кожного співвітчизника [2].

У Законі України «Про вищу освіту» поняття «академічна доброчесність» визначається як сукупність моральних принципів і правил, визначених Законом України «Про освіту» та іншими законами України, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання і викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Відповідно поняттям академічної свободи є самостійність і незалежність учасників освітнього процесу. Окреслюється, що дотримання гуманних принципів розвитку суспільства і загальнолюдських цінностей може забезпечити перехід освіти від передачі основних знань і навичок до формування готовності діяти, створювати прекрасне й жити в непередбачуваному світі, у швидкоплинних соціально-економічних умовах [1].

В Німеччині приблизно в 1800 р з'явилася нова модель університету, заснована Фрідріхом фон Гумбольдтом, яка будувалася на принципах академічної свободи і наукових експериментах, а не релігійних доктринах як було раніше [4, 45]. Після Другої світової війни почався розвиток вищої освіти, тобто різке збільшення кількості студентів по всьому світу, а до 1960 р. університетські курси та іспити стали однаковими і практично універсальними в різних країнах. Тобто, і в минулих століттях були спроби перебудувати кардинально систему отримання освіти задля повної відповідності потребам суспільства.

Підвалини позаакадемічної освіти були закладені на початку 1970-х років, в той момент, коли почалася криза ХХ ст., яка швидко мчала по шляху технічного прогресу. В той час збільшувалася історична пам'ять національної самобутності різних народів, вираженої в їх культурному надбанні і ціннісних орієнтаціях. На цьому тлі перед освітою стоїть мета збереження єдності культурного простору держави шляхом наступності поколінь та освітніх сенсів буття народу, виражених в його духовних перевагах. Завдання освіти при такій поставленій меті формулюється як патріотичне і моральне виховання, звернене до ідеальних установок народу. У такому контексті формується позаакадемічна освіта як цілісний культурно-цивілізаційний процес, який був прихований в архетипах

народного світогляду. Йдеться про необхідність повернення, відбору і вибудовування змісту, тобто концентрації предметів освіти навколо вимог ринку праці.

Світовий звіт про навчання поза академічними закладами у першому десятилітті ХХІ ст. подає такі дані: в країнах Євросоюзу кількість дорослих людей, які здобувають академічну і позаакадемічну освіту, від усієї кількості дорослих перевищувала 37%. Найвищі показники в Швеції – 73,4%, Норвегії – 54,5 %, Фінляндії – 55%. Глобальні прогнози передрікають, що надалі даний вид освіти продовжуватиме збільшувати свою питому вагу в освіті [5].

Позаакадемічна освіта є особливим видом освітньої діяльності, яка в більшій мірі, ніж академічна, орієнтована на здобуття професійних якостей, відповідає вимогам сучасності і прагне відходу від традиційних установок в освіті. Вона пропонує новий зміст освіти, який допомагає людям різного віку пристосовуватися до трансформацій у суспільстві. Поєднуючи цілі, принципи і результат, позаакадемічна освіта, разом з академічною, допомагають зберегти баланс розвитку людини, удосконалюючи вміння людини реалізовувати власний потенціал. Для цього необхідно згуртувати та реконструювати теоретичні та практичні освітні надбання щодо означення структури особистості для пошуку пріоритетних стратегій.

Отже, стабільне положення на ринку праці людини у будь-який час протягом усього життя досягається тільки в разі отримання справжньої якісної освіти. Надання різноманітних підходів у своїй спеціалізації, гнучкості програм як фактору інституційної інерції базується на фундаментальній освіті, яка дає основи знань, але, на жаль, не може передбачити майбутніх змін у суспільно-економічному житті, і тому не може надати одну повноцінну освіту на все життя. Наразі освіта тільки дає знання, уміння і навички, уміння спілкуватися, знання мов, уміння мобілізувати знання, вирішувати проблеми та розуміти соціальні явища.

Ключові поняття: інформальна освіта, академічна та поза академічна освіта, академічна свобода.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014. – 2014 р. – № 37-38.

2. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 року № 651-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14/ed19990513/page> – Назва з екрану.

3. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page> – Назва з екрану.

4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : Підручник / М. П. Кочерган. – Видання 2-ге, виправлене і доповнене. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 464 с.

5. Global report on adult learning and education, UNESCO Institute for Lifelong Learning, Hamburg 2009, op. cit. Jarvis P. International dictionary of adult and continuing education / P. Jarvis, A. Wilson. – London: Routledge, 2002. – 202 p.

УДК 378:37.004

Процька С.М.
викладач кафедри соціальної філософії,
філософії освіти та освітньої політики
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ

В умовах інтеграції України до міжнародного науково-освітнього простору виключного значення набуває розв'язання актуальних питань інформатизації національної системи вищої педагогічної освіти, зокрема застосування комп'ютерно-орієнтованих засобів як напряму її інноваційного розвитку. Актуальність цього напряму пов'язана з тим, що в теперішній час спостерігається стала залежність між успіхами у навчанні й професійній самореалізації студентської молоді та якістю їхньої підготовки щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), їх ІК-компетентністю. Так, упровадження комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання (КОЗН) у закладах вищої освіти (ЗВО) має бути спрямовано на підготовку кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентного, компетентного, мобільного, здатного працювати на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного удосконалення впродовж життя [1, с. 273-274].

Згідно моніторингових досліджень ІК-компетентності вчителів (Міжнародне опитування ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ПРООН, ОЄСР з навчання TALIS та ін.), Звітів країн Європейського Союзу з ІКТ в освіті (CountryReport on ICT in Education) особливої уваги заслуговують фахівці гуманітарних спеціальностей з огляду на специфіку їх професійної підготовки, оскільки інформатичні дисципліни для них не є фаховими.

Чіткі гарантії та відповідальність держави щодо процесу підготовки компетентного учителя-філолога регламентовано у фундаментальних